

353
1768, 28.
No. 670.
SPECIMEN

CONTINENS

CAPVT IVRIS CONTROVERSVM

AN

CONSENSVS CONNVBIALIS

METV EXTORTVS

EFFICAX FIAT HIEROLOGIA

ECCLESIASTICA

Q V O D

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA

P R A E S I D E

D. CHRISTIANO HENR. BREVNING

PROFESSOR. IVR. NAT. ET GENT. PVBLIC. ORDIN.

ET SOCIETAT. LITER. DVISBVRG.

SOCIO

DIE XIII. APRILIS ANNO MDCCCLXVIII.

IN AVDITORIO PETRINO

PVBLICE DEFENDET

CAROLVS GOTTLIEB WAHL

REGIOPONT. LVSAT.

L I P S I A E

EX OFFICINA LANGENHEMIA.

SPECIMEN
CONTINENS
CAPUT IVRIS CONTROVERSIAM
AN
CONSENSVS CONNIVBIALIS
METV EXTORTVS
ET PICA FIAT HIROLOGIA
ECCLESIASTICA

AVD
HIVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA
P R A E S I D E
D. CHRISTIANO HENR. BREVNING
PROFESSOR IVR. NAT. ET GEN. PVBLC. ORDIN.
ET SOCIETAT. LITTE. NAT. VRSIVS.

DIE XIIL APRILIS ANNO MDCCCLXXVII
IN AVDITORIO PETRINO
PVBLC. ORNNDIT
CAROLVS GOTTIEB. WAHL
REGIST. PVBL.

L I P S I A E
EX OFFICINA LANGENHEIMIA.

AN

CONSENSVS CONNVBIALIS

METV EXTORTVS

EFFICAX FIAT HIEROLOGIA

ECCLESIASTICA.

§. I.

 Frustra hic de connubiis Romanorum, de consensu coemptionis, quaeque alia sunt, tractaretur, qui de quaestione ad nostrum forum accommodata dicturi sumus. Tanta enim antiqui a nouo iure est differentia, vt, maxime cum connubia coeperint referri ad negotia ecclesiastica, absurdum sit ex antiqua gentili iurisprudencia argumenta deducere. Tractabimus ergo potius quaestionem ex principiis iuris ecclesiasti-

A 2

fiasti-

fistici, quibus plerumque utimur, quoties controuersiae matrimoniales decidendae sunt.

§. II.

Matrimonii vinculum nouo iure duplici relatione considerari satis manifestum est. Vel enim obligationem eam tractamus, quae inter coniuges ipsos existit, vel de iustitia publica quaerimus, quae ex legum autoritate copula illa in ecclesia per sacerdotem fit. Si de obligatione ipsa inter coniuges dicimus eiusque causa, solo consensu partium contrahentium contrahitur. Solum hunc consensum requirentes, non obinde excludimus eorum consensum, quorum leges requirunt. Horum enim consensus interueniens magis ex ciuili externaque obligatione accedit. Si enim consensus de necessitate absoluta requiritur alius cuiusdam praeterquam eorum, qui nuptias celebrant, hic si accesserit efficiet, ut ipsi matrimonium contrahentes consentire queant. Quapropter fac consentiant, quorum consensus necessarius atque dissensus conuentionem matrimonialem vitiaret, illi vero, qui coniungendi sunt, dissentirent, unde habebis matrimonium. Si vero consensus de sola honestate requirendus, consentire vero eos, qui ita consensum requirere necesse habuissent, quid obest ipsi coniunctioni consentientium?

§. III.

§. III.

Neque canonica iura aliud quidquam ad internam illam obligationem requirunt, quam partium consensum. Inde non omnino improbant legitimum matrimonium, quanquam vim sacramenti inesse negent, de quo deinceps. At iam distinguendus est consensus connubialis *de perficiendo matrimonio* et consensus in ipso *contracto matrimonio*. Ille sese maxime exerit in sponsalibus ipsis ita celebratis, ut statim sequantur ceremoniae, quibus conficitur matrimonium, *hic* vero declaratur in ipsis adhibitis ceremoniis ad perficiendum matrimonium. Iam vero uterque ille consensus sua natura debet esse liber, quippe consensui nihil magis obest, quam vis et metus. Quanquam haec abstracte vera sunt, tamen videamus, an in singulis rationibus quoque vera sint. Adplicatio enim fieri debet ad ritus hierologicos, et iam videndum, an in iis quoque coactionibus esse possit, et si possit esse locus, an obfit matrimonio.

§. IV.

Nihil hic de ceremonia illa *benedictionis ecclesiasticae* dicam, cuius legitimos origines dedit primum in occidente seculum post Salvatorem natum VIII post in oriente IX. ut docuit BOEHMERVS *in Iur. Eccles. Protestant. L. IV. Tit. III. §. 25. sq.* Hoc tantum moneo, saepe illas controuersias forsan frustra agitatas fuisse: *an pertineat*

hierologia ad essentialia ipsius matrimonii. Non negabo, forsan fore inter doctos homines, qui hanc ceremoniam ecclesiasticam tantae aestiment necessitatis, ac si *diuini iuris* esset, quos recte taxauit PERTSCH. in *Elem. Iur. Can. L. II. Tit. XIV. §. DCCXXXVIII. ** Quis enim probet, primis ecclesiae Christianae seculis clericum aduocatum, qui vinculum neceret. Sunt vero alii, qui abesse a matrimonio posse hanc ecclesiasticam ceremoniam arbitrantur, imo prope omnem illius usum tanquam superstitiosum damnant. Sicuti vero illi peccant, qui de absoluta necessitate esse hierologiam arbitrabantur, ita hi non minus castigandi, qui forsan iniqua sententia taxant. Concedo quidem, multa interdum adferri atque concludi ex superstitione: En *sanctum* vinculum, en *indissolubile*, en *damnandum coitum* non adhibita illa copula. Haec *sacramenti* sunt reliquiae, ex foris protestantium principium negantium eliminandae; At vero ob quasdam, quae improbandae sunt conclusiones, omnem improbare usum, vix excusari poterit. Quae enim est illa copula sacerdotalis ratione originis rationeque argumenti? Arbitror, gratulationem esse cum piis apprecationibus coniunctam per solemnem formulam receptam, cui admonitio de vtrorumque coniugum officii. Haec hierologiae primaria, reliqua accidentalia. Haec vero gratulatio cum beneprecatione coniuncta vix fieri poterit, priusquam vtraeque partes sese declarauerint fore coniuges. Habes omnia! Quis in hisce superstitiosum reperiat. Deprehendes forsitan causam hu-

ius receptae solennitatis in censuris illis ecclesiasticis, quas vagae libidini posuerat olim ecclesia. Si ita: nihil video mali. Patet ex his, ex natura essentiaque matrimonii in se spectati, posse adesse, posse vero abesse, et matrimonium perfectum minusque damnandum fore, in quo illa solennitas non adhibita. At vero quid tunc, si in republica matrimonium contemplamur. Potest respublica actibus subditorum normam scribere ceremoniasque ordinare, sine quibus actus fieri ciuilitate haud debet. Fiunt ergo tunc hae ceremoniae, quae per se accidentes sunt, substantiale ciuile. Id enim substantiale dicimus, sine quo res ipsa existere nequit. Quae si vera sunt, cum ciuitas Germanica vtriusque corporis et Euangelici et Pontificii, has hierologiae ecclesiasticae ceremonias ita probauerit, vt iis omissis haud valeat coniunctio; sequitur in Germania illas ceremonias vere ad essentiam ciuilis matrimonii pertinere. Sola ergo lex causa est, non religio, non ipsa coniugum coniunctio. Vtraque et religio et ipsa coniugum coniunctio nec praecipit sacerdotalem copulam, neque vero prohibet, quare et ab Euangelicis retenta.

§. V.

Quae cum ita sint, facile patet, duplici ratione hic concipiendam coactionem aliquam et vim ad extrahendum consensum inter personas vinculo coniugii obligandas. Vel enim cogitari potest, vim adhibendam esse quo consensus extorqueatur, de celebranda ceremonia ecclesiastica ad
perfi-

perficiendum matrimonium, vel cogi ad consentiendum partem renitentem in ipsa ceremonia, videlicet vt affirmet se alterius coniugem vel maritum fore. Quo vero distinctius rem exponamus, de ipsa coactione adhuc aliqua monenda. Haec coactio, hic metus *vel* causam habere potest in sola reuerentia, quam alteri debemus, *vel* in violentia contra alterum adhibita at iusta, *vel* in vi et violentia iniusta seu ab eo adhibita, cui ad cogendum nullum ius competit. Metus ille reuerentialis plane huc haud referri potest; non enim vera coactio, nec vis adest. Poterat enim impune dissentire: cum vero consentit, qui interne dissentit, ea opinione, ne laedat obsequium cultumque quem alteri debet, causam determinantem voluntatem habet in se, hoc est, per intellectum determinat voluntatem suam, sic plene perfecteque liber agit, hinc si ita consentit vel in actu primo vel in actu secundo, seu ipsis ceremoniis quibus ciuile perficitur matrimonium, metu ne reuerentiam dissentiendo laedat, sibi imputet, et recte obligatur ex libero consensu.

§. VI.

At quid de altero themate dicamus, videlicet, si iusta vis externa accedat, quae dissentientem cogat ad consentiendum, seu quod idem est, dissensum pro consensu declararet. Facile patet, nos de ea coactione tantum disserere iusta, quae per iudicem fit interposito decreto contra refractarium, qui puellam spe matrimonii et accedentibus
spon-

sponſalibus defraudauit atque compreſſit. Anteceſſit qui-
 dem conſenſus liber in contrahendis ſponſalibus, confir-
 mauit huncce antecedentem conſenſum copula carnali,
 ſed cum adimplenda poſtea promiſſio eſſet, reſeſſurum a
 pacto interueniente decreto iudex cogit ad adimplendum
 ex conſenſu libero promiſſum, neque dubium eſt, quam-
 uis vel ope executorum ſententiarum ad pedes altaris vi-
 ducatur, imo interrogatus, an ſponſam coniugem habere
 cupiat, publice neget, tamen addita hierologia ſacra ci-
 uiles omnes coacto huic confert effectus matrimonio.
 Sed hic minus dubii eſſe videtur, cum antea libero conſen-
 ſu ſe ad matrimonium contrahendum obſtrinxerat: at
 quid? ſi virginem ſine promiſſione matrimonii quis ſtu-
 praſſet, neque eandem damnatus poſtea dotare vel velle, vel
 poſſet, an recte viſ adhibita ex ſententia iudicis validum
 efficiat matrimonium, ſi ſuperuenerit hierologia ſacra?
 Neque quidem vel hoc themate dubitandum videtur.
 Cum enim hac ſpecie lex praecipiat: *aut dotet, aut ducat*:
 is qui feminae ſtuprum infert, conſentit facto in alterna-
 tiam illam, quam lex ſtatuerat, obligationem. Viſ ergo,
 quae iuſſu iudicis infertur, iuſtiſſima eſt, quippe iudex
 in tantum vim ſtupratori infert, in quantum ſeſe ipſum fa-
 cto obligauerat. Quapropter ſi et armata manu ad con-
 ſentiendum recipiendamque ſacerdotalem benedictionem
 coactus fuerit, nunquam ob coactionem inuolidum nul-
 lumque dici poterit matrimonium.

B

§. VII.

§. VII.

Veniamus demum ad eam speciem qua quis cogitur iniusta vi ab eo, qui cogendi ius non habet ad contrahendum matrimonium, et iam distinctius quaestio tractanda. Vel enim cogitur ad consensum tantum sponsalitium, vel eum explicandum consensum de hierologia petenda, vel impellitur vi in ipso actu hierologiae conferendae. In illo themate nihil est, quod moneamus, cum omnes consentiant, vim obligationemque ex eo consensu coacto nullam esse, neque alteram partem agere posse ad consummandum matrimonium per benedictionem ecclesiasticam. At vero in posteriori themate sunt, quae monenda videntur. Confirmant omnes, matrimonium coactum nullum esse. Iam vero matrimonium nunquam habebimus, nisi interueniente copula ecclesiastica: Et iam fateor, valde difficile tunc cogitatu esse coactum matrimonium. Nam cum copulationi illi praecedere debeat trina proclamatio, satis supererit coactae parti temporis, quo se possit liberare a ceremonia ecclesiastica, atque a iudice auxilium quaerere contra eum, qui vim intulerat, quiue non tantum grauissimas eiecerat minas, sed et qui is quoque erat, qui quae minitatus fuerat, perficere poterat. Suae ergo prius ope iudicis consulat securitati, quam vt dein ad hierologiam capiendam sese metu minarum, vel cogitatione vis illatae duci patiatur. Quapropter potius arbitrator, eum qui ad promittendum, se hierologiam sacram accepturum, seu se cum virgine matrimonium adhibitis

cerc-

ceremoniis ecclesiasticis consumaturum coactus fuerat, si postea non implorato iudicis auxilio in actu copulationis ecclesiasticae publice consentiat, taciturnitate sua, cum de vi haud quaerat, per hierologiam illam vitium coactionis in consensu purgasse, sicque eum libere consensisse videri. Adde. Quid obstat, quo minus ad Altare in ecclesia constitutus a parochio interrogatus, an praesentem sponsam coniugem suam agnoscere velit, libere et ex animi sententia neget, imo parochio coactionem exponat, qui dissentientem publice iungere coniugi tunc nequit; vix enim tunc ob loci sanctitatem aliarumque personarum praesentiam quidquam est, quod metuat. Cum itaque non prohibet, quod prohibere potest, consensisse videtur, et sic consensus liber expositus matrimonium purgat a vitio coactionis, itaque firmum et obligatorium durabit.

§. VIII.

Tandem quanquam arbitrabar, valde difficile cogitatu esse matrimonium coactum in actu ipso copulationis ecclesiasticae, tamen non omnino nego, posse themata fingi, in quibus coactionis aut metus ratio in actu hierologico accedit. Fac, Titium filiam suam ex iure imperii domestici, quod sibimet ipse fingit, spondidisse Sempronio. Quid facilius, quam quod superioris dispensatione interueniente vel penitus negligatur proclamatio, vel ea adhibita reclusam teneat pater filiam, ne se proclamatum esse experiatur. Post alia obtenta dispensatione principis de priuatim con-

ferenda benedictione conuiuium solenne instituat, cui vt interesset filia, iubet. Antequam vero ad conuiuas adducatur virgo, pater eandem ad se vocat, proponit, statim fore eandem per sacerdotem iunctam Sempronio, seque precipere, ne dissentiat additis minis strictissimis, simulque flagellum monstrat, quo gravissime filiam sit castigaturus in conspectu clerici et conuiuarum, si neget consensum, iurans, sc. verba adimpleturum: mox ducit ad clericum iam praesentem filiam traditque sponso, flagello instructus. Clericus consueta formula coniungit vtrosque. Consentit filia metu coacta minis patris, quem sciebat tyrannum agere in familia. Iam quaero, an subsistat matrimonium, et an tunc per hierologiam purgetur vis illata? Et tunc dubium non est, ipso iure nullum esse matrimonium, nec quidquam efficere posse hierologiam illam ecclesiasticam. Ita forsitan alia quoque themata, quamuis rarissime contingant, fingi tamen poterunt, de quibus recte adfirmeretur, nullum esse matrimonium, ad quod ineundum metu extortus sit consensus.

T A N T V M.

ULB Halle

3

005 880 491

VD18

1768, 28.
No. 670.

SPECIMEN
CONTINENS
CAPVT IVRIS CONTROVERSVM
AN
CONSENSVS CONNVBIALIS
METV EXTORTVS
EFFICAX FIAT HIEROLOGIA
ECCLESIASTICA

QVOD
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA
PRAESIDE
D. CHRISTIANO HENR. BREVNING
PROFESSOR. IVR. NAT. ET GENT. PVBLIC. ORDIN.
ET SOCIETAT. LITER. DVISVBERG.
SOCIO

DIE XIII. APRILIS ANNO MDCCCLXVIII.
IN AVDITORIO PETRINO
PVBLICE DEFENDET
CAROLVS GOTTLIEB WAHL
REGIOFONT. LVSTAT.

L I P S I A E
EX OFFICINA LANGENHEMIA.

